

ADOLYGU ROLAU A CHYFRIFOLDEBAU PARTNERIAID ADDYSG YNG NGHYMRU A CHYFLAWNI TREFNIADAU I WELLA YSGOLION

Cylch Gorchwyl Drafft

Cyd-destun

Drwy weithio gyda'n gilydd, ein nod cenedlaethol yw sicrhau safonau ac uchelgeisiau uchel i bawb drwy fynd i'r afael ag effaith tloti ar gyrhaeddiad addysgol, a chefnogi pob dysgwr i fod yn ddinesydd iach, addysgedig a mentrus. Er mwyn gwireddu'r uchelgais hwn a rannwn, rhaid i bob rhan o'r system addysg barhau i fod yn benderfynol o gydweithio i sicrhau'r effaith orau; gan adeiladu ar y cynnydd a wnaed eisoes, dysgu o arferion effeithiol, a sicrhau bod y wybodaeth a'r adnoddau sydd ar gael yn cael eu targedu i sicrhau'r canlyniadau yr ydym i gyd am eu gweld.

Mae ein system addysg gyhoeddus a chyfartal yn destun balchder a hyder cenedlaethol. Rydym yn ymwrthod â chaniatáu i ysgolion ddewis disgyblion ac â diystyru lleoedd a phobl benodol. Ond rydym hefyd yn gwybod bod gormod o amrywiaeth rhwng ysgolion a rhwng ardaloedd daearyddol. Mae hon yn her inni i gyd ac yn un y byddwn yn mynd i'r afael â hi gyda'n gilydd. Mae hynny'n golygu bod angen i bob rhan o'r system gydweithio – gan ddiwallu'r angen i wella ysgolion drwy fynediad at gymorth o ansawdd sydd wedi'i deilwra, a thrwy drefniadau i ysgolion allu troi fwyfwy at ysgolion eraill am gymorth. System hunanwella wirioneddol, yn seiliedig ar ysbryd o gydweithio, nid cystadleuaeth, a chynnydd a lles dysgwyr yn ganolog i'r cyfan.

Mae gan bob partner addysg ar bob lefel rôl i'w chwarae wrth gefnogi ysgolion i gyflawni ein nod cenedlaethol. O fewn y cyd-destun hwn, cynigir adolygiad o gyfeiriad, rolau a chyfrifoldebau partneriaid addysg Cymru i'r dyfodol - yr 'haen ganol' - a sut y dylem esblygu a datblygu trefniadau i wella ysgolion. Dylai'r adolygiad hwn ddangos sut y gallwn gyfrannu yn y ffordd orau at gyflawni ein pwrpas a'n nodau cyffredin o fewn cyd-destun system hunanwella.

Mae'r haen ganol yn cynnwys yr Awdurdodau Lleol, Consortia Rhanbarthol a Phartneriaethau, Awdurdodau Esgobaethol, Estyn, Cymwysterau Cymru, yr Academi Genedlaethol ar gyfer Arweinyddiaeth Addysgol Cymru, Cyngor y Gweithlu Addysg, addysg bellach ac uwch, a byrddau arholi.

Dros y deng mlynedd diwethaf, mae ffyrdd o weithio ar draws yr haen ganol wedi datblygu wrth i ddisgwyliadau a gofynion esblygu, i sicrhau diwygiadau yn ein system addysg. Mae'r modelau gweithredu wedi newid, ond mae pwrpas cyffredin yr haen ganol wedi parhau fel a ganlyn:

“Defnyddio eu gwybodaeth am ysgolion ac ymchwil i hwyluso a chefnogi'r broses o rannu arfer gorau a chydweithio i wella deilliannau dysgwyr, o fewn system hunanwella i ysgolion.”

Sail resymegol

Mae ein huchelgais i sicrhau safonau ac uchelgeisiau uchel i bawb yn ei gwneud yn ofynnol inni wella safonau ein system addysg yn barhaus. Rydym eisoes wedi cychwyn ar y daith hon drwy gyflwyno'r cwricwlwm newydd, cyhoeddi canllawiau

newydd ar gyfer gwella ysgolion fel fframwaith ar gyfer y trefniadau gwerthuso, gwella ac atebolrwydd, a'r rhaglen i drawsnewid y system Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY). Bydd yr adolygiad yn ystyried beth arall y mae angen inni ei wneud i gyflawni cynnydd pellach fel y gallwn wireddu ein huchelgeisiau.

Diben cyffredinol gwella ysgolion yw helpu ysgolion i roi'r profiadau a'r deilliannau dysgu gorau posibl i ddysgwyr, beth bynnag fo'u cefndir neu eu hamgylchiadau, er mwyn sicrhau safonau ac uchelgeisiau uchel i bawb. O dan y [Cwricwlwm i Gymru](#), rhan sylfaenol o hyn fydd gwneud yn siŵr bod ysgolion yn cefnogi pob dysgwr i wneud cynnydd, gan gyfrannu at [bedwar diben y cwricwlwm](#).

Nodau

1. Sicrhau eglurder ynghylch rolau a chyfrifoldebau'r sefydliadau a'r partneriaid a elwir yn haen ganol ar hyn o bryd, gan nodi meysydd lle mae yna gydymdrechu ac unrhyw fylchau yn y ddarpariaeth, a darparu disgrifiadau diamwys o gyfrifoldeb ac atebolrwydd pob sefydliad a phartner.
2. Sicrhau bod y trefniadau gwella ysgolion sydd ar waith yn system addysg Cymru wedi'u cynllunio i alluogi pob dysgwr i wireddu ei botensial yn y ffordd orau o fewn system sy'n cynnig rhagoriaeth a thegwch.
3. Cytuno ar ddisgwyliadau a'u pennu'n glir o ran trefniadau gwella ysgolion ar gyfer system addysg Cymru, sy'n adeiladu ar arferion effeithiol presennol, yn adlewyrchu tystiolaeth ryngwladol yn y maes hwn, ac yn ymateb i heriau heddiw ac yfory.
4. Sicrhau bod gwaith y sefydliadau a'r partneriaid sy'n ymwneud â gwella ysgolion yng Nghymru yn gydnaws ac yn ategu ei gilydd, fel y gellir sicrhau'r budd mwyaf i athrawon, arweinwyr ysgolion, staff cymorth, a dysgwyr yn y pen draw.
5. Ystyried sut mae'r rhaglen ddiwygio bresennol - yn enwedig mewn perthynas â chwricwlwm Cymru, newidiadau i ganllawiau gwella ysgolion a rhaglen trawsnewid y system ADY - yn cael ei chefnogi'n effeithiol drwy drefniadau wedi'u diwygio / hailfodelu i wella ysgolion, er mwyn sicrhau bod yr hyn sydd ei angen yn cael ei ddarparu'n effeithiol.

Amcanion

1. Sefydlu mewn termau clir rolau a chyfrifoldebau unigol pob un o'r sefydliadau partner (y cyfeirir atynt weithiau fel yr 'haen ganol') yn yr ystyr ehangaf, a lle mae ganddynt rolau a chyfrifoldebau o ran cefnogi'r gwaith o wella addysg yn ysgolion a lleoliadau Cymru.
2. Ystyried y ffordd orau y gall y sefydliadau canlynol o fewn system addysg Cymru, yn arbennig, gydweithio ar sail gynaliadwy i gefnogi dysgwyr, gweithwyr addysg proffesiynol ac arweinwyr wrth gyflawni ein nod cenedlaethol:

- Awdurdodau Lleol

- Consortia Rhanbarthol a Phartneriaethau
 - Yr Academi Genedlaethol ar gyfer Arweinyddiaeth Addysgol Cymru
 - Sefydliadau addysg uwch.
3. Nodi sut y dylai gwasanaeth gwella ysgolion a system hunanwella effeithiol edrych i'r dyfodol. Dylid ystyried:
- a. Y weledigaeth a'r uchelgeisiau ar gyfer addysg yng Nghymru
 - b. Arferion gorau rhyngwladol a datblygiadau polisi mewn systemau addysg eraill ochr yn ochr ag achosion enghreifftiol yng Nghymru
 - c. Hybu arferion effeithiol sydd eisoes wedi'u nodi gan Estyn
 - d. Rôl dysgu rhwng ysgolion, clystyrau, ffederasiynau a mathau eraill o gydweithio sy'n cynyddu capasiti ysgolion i ddatblygu a gwella
 - e. Arweinyddiaeth systemau, a chyfleoedd i wella hynny ymhellach drwy gydweithio
 - f. Meysydd penodol gwella arferion dysgu, addysgu ac arwain
 - g. Cwmpas a graddfa catalyddion allanol i gefnogi gwelliant, gan gynnwys pwysigrwydd ymchwil a deallusrwydd / mewnwelediad cyfoes ac arweiniol, ac ymchwil a roddir ar waith. Ceir y wybodaeth hon drwy weithgarwch Estyn.
 - h. Ffyrdd y gallai ymyriadau cynnar effeithiol osgoi'r angen i roi ysgolion mewn categorïau statudol, ac effeithiolrwydd y trefniadau presennol
 - i. Dulliau o wreiddio a chynnal gwelliannau i ysgolion a systemau yn dilyn cynnydd cychwynnol
 - j. Ymgysylltu ag arweinwyr ac ymarferwyr ysgolion ar draws y system i nodi sut y gallai trefniadau gwella ysgolion esblygu orau i ddiwallu eu hanghenion a chefnogi llwybrau gwella.

Materion i'w harchwilio

Yn ogystal â nodi sut olwg fyddai ar wasanaeth effeithiol yn y dyfodol i wella ysgolion - gan adlewyrchu'r materion a nodwyd yn amcan 3 uchod - bydd angen ystyried materion eraill yn yr adolygiad hefyd. Gallai'r rhain gynnwys:

- Sut y gellir gwireddu gweledigaeth Llywodraeth Cymru ar gyfer ysgolion llwyddiannus o dan gwricwlwm Cymru - fel y'i mynegir yn y canllawiau i wella ysgolion - drwy drefniadau a ffyrdd o weithio
- I ba raddau y mae cysondeb dealltwriaeth mewn ac iaith a ddefnyddir perthynas â 'gwella ysgol' a 'system hunanwella'
- Sut mae'r trefniadau presennol i wella ysgolion yn helpu ysgolion i hunanwerthuso'n effeithiol, ac a fyddai newidiadau yn helpu i gryfhau hyn a'r uchelgais cyffredin ar gyfer system hunanwella
- Nodi pa gymorth sydd ei angen ar ysgolion o ran gwasanaethau gwella, sut mae eu hanghenion yn cael eu nodi a'u taclo, a oes yna fylchau yn y ddarpariaeth bresennol a sut y gellir cau'r bylchau hynny
- Edrych ar y rôl unigryw mae pob sefydliad yn ei chwarae (os o gwbl) yn yr haen ganol - yn benodol yng nghyd-destun gwella ysgolion - gan gynnwys cyfrifoldebau cyfredol, disgwyliadau tybiedig ac unrhyw beth sy'n destun gwrthdaro rhwng sefydliadau yn sgil amwysedd neu ffactorau eraill

- Nodi pa rôl y gallai pob sefydliad ei chwarae i'r dyfodol, os o gwbl, o ran gweithredu trefniadau gwella ysgolion, gan gynnwys disgwyliad i gydweithio, a nodi unrhyw rwystrau i wneud hynny.
- I ba raddau y mae'r pandemig wedi effeithio ar drefniadau gwella ysgolion, ac i ba raddau y dylid ystyried hyn.

Ffynonellau gwybodaeth i lywio'r adolygiad

Mae yna wahanol ffyrdd y gellid cynnal yr adolygiad, a gofyniad allweddol o'r cychwyn cyntaf fydd chwilio am wybodaeth a dysgu ohoni er mwyn galluogi canfyddiadau ac argymhellion cadarn a gwrthrychol. Bydd y ffynonellau gwybodaeth a'r dystiolaeth yn cynnwys y canlynol o leiaf:

- Y rolau a'r cyfrifoldebau presennol sydd wedi'u cyhoeddi
- Dogfennau polisi a chanllawiau presennol, a gwybodaeth am arolygiadau Estyn
- Trefniadau'r Awdurdodau Lleol mewn Consortia Rhanbarthol a Phartneriaethau
- Consortia Rhanbarthol a Phartneriaethau
- Trefniadau Llywodraeth Cymru mewn perthynas â phob sefydliad
- Yr ymchwil ddiweddaraf sy'n ymwneud â gwasanaethau gwella ysgolion
- Profiadau a mewnwelediadau ysgolion/ ymarferwyr
- Barn / tystiolaeth gan bartneriaid allweddol o fewn y system addysg yng Nghymru
- Arferion da lleol, rhanbarthol, cenedlaethol a rhyngwladol.

Amseru

Gallai'r adolygiad ddechrau yn nhymor yr haf, gan gyhoeddi'r canfyddiadau cychwynnol yn yr hydref, a'r adroddiad terfynol yn nhymor Gwanwyn 2024. Dalier sylw: bydd yr amserlen yn dibynnu ar y dull a ddefnyddir ar gyfer yr adolygiad.

Canlyniadau a'r hyn y gellir ei gyflawni

- Cyhoeddi dogfen yn amlinellu'r rolau a'r cyfrifoldebau ar gyfer pob sefydliad, gyda diffiniadau clir ar gyfer sefydliadau a elwir gynt yn rhai 'haen ganol', ac yn nodi meysydd ar gyfer camau gweithredu posibl
- Gweledigaeth ar gyfer gwasanaethau gwella ysgolion a system hunanwella yng Nghymru a'r cwmpas/ angen am newidiadau i gefnogi cyd-ddealltwriaeth yn y dyfodol
- Nodi cydymdrechion, bylchau a dyblygu gwaith, a llwybr clir i fynd i'r afael â nhw.